

עת"א (באר שבע) 26331-12-25 - אדם אבו שארב (אסיר) נ' שב"ס - שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עת"א 26331-12-25 אבו שארב(אסיר) נ' שב"ס - שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר -
זימונים ואח'

בפני כב' השופטת נועה חקלאי

עותר
נגד
אדם אבו שארב (אסיר)

משיב
שב"ס - שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים

פסק דין

1. בפני עתירת האסיר להורות למשיב לשנות סיווגו מאסיר ביטחוני לאסיר פלילי.

2. לדברי ב"כ העותר, העותר הוא אזרח ישראלי בן 19, אשר ביצע את העבירות בעודו קטין. העותר נעצר ביום 23/3/23, הוגש נגדו כתב אישום, מעצרו הוארך ובסופו של יום שוחרר בתנאים מגבילים. ביום 22/5/25 נגזר דינו של העותר והוטלו עליו, בין היתר, 18 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרו. ביום 6/7/25 החל העותר לרצות את עונשו.

3. העותר סווג כאסיר ביטחוני.

העותר הגיש למשיב בקשה לשינוי סיווגו, אך זו נדחתה על ידי רמ"ח רישום וניהול האסיר, והשגה על החלטה זו נדחתה על ידי רח"ט כליאה.

4. ב"כ העותר הדגישה כי החלטת הסיווג הביטחוני היא דרמטית ונושאת השלכות מרחיקות לכת על תנאי המאסר שירצה העותר, על סיכויו לשחרור מוקדם, על זכותו לחירות, לכבוד, לחיי משפחה, לשיקום.

5. ב"כ העותר אינה חולקת על סמכותו של המשיב לסווג את העותר כאסיר ביטחוני בהתאם לסוג העבירות בהן הודה והורשע, אלא שלדבריה, למשיב שיקול דעת נרחב לבחינה קונקרטיית בעניינו של כל אסיר.

לדבריה, בעניינו של העותר הסיווג נעשה באופן "אוטומטי" בהתאם להודייתו בכתב האישום, ללא בחינה פרטנית של נתוניו. לדבריה, העותר עצמו לא השליך אבנים אלא שימש כתצפיתן והורשע מכח דיני השותפות

ב"כ העותר הפנתה לנסיבותיו של העותר, לגילו הצעיר. לדבריה, בעת שהעותר היה משוחרר בתנאים מגבילים הוא ניהל אורח חיים נורמטיבי, השלים 12 שנות לימוד, עמד בקשר עם היועצת בבית הספר, ונשמע לכללים. עם תום לימודיו הצטרף לאביו וסייע בפרנסת הבית. העותר היה בפיקוח שירות המבחן, לא נפתחו לו תיקים והוא עמד בכל תנאי השחרור שנקבעו לו. לטענתה, המשיב לא נתן דעתו לכברת הדרך הטיפולית המשמעותית שעבר העותר במהלך הזמן שחלף ממועד ביצוע העבירות ועד לכניסתו לריצוי המאסר. העותר סיים לימודי תיכון באופן מלא, נפגש

עמוד 1

פגישות פרטניות עם קצינת המבחן, שולב בתוכנית טיפול "דרך המלך". העותר לקח אחריות על מעשיו, הביע חרטה, חש בושה ועל כן הוא התקשה לדבר על האירועים. העותר מתקשה לייחס לעצמו מניע גזעני שכן אינו תופס את עצמו כמי שמחזיק בתפיסות גזעניות. העותר הבין לעומק את המניעים החברתיים שהובילו אותו לביצוע העבירות. שירות המבחן זיהה גורמי סיכוי רבים בתפקודו של העותר והמליץ על העמדתו למבחן והטלת ענישה בדמות צו של"צ.

6. לשיטתה, האופן המצומצם שבו הפעיל המשיב את שיקול דעתו, תוך התעלמות מנסיבותיו של העותר, מעיד כי הסיווג הביטחוני בעניינו אינו משרת תכלית לגיטימית, אלא תכלית ענישתית.

לטענתה, ההחלטה על סיווגו של העותר כאסיר ביטחוני היא בלתי סבירה באופן קיצוני שרירותית, אינה עולה בקנה אחד עם הנתונים העובדתיים, פוגעת בסיכויי השתלבותו של העותר בטיפול וחינוך במהלך המאסר ואף בסיכויי השתלבותו בחברה בעתיד. לדבריה, ההחלטה אף מפלה את העותר ביחס לאסירים ביטחוניים יהודים.

עוד טענה ב"כ העותר, כי נפלו פגמים בהחלטה שהתקבלה ביחס לשנינו הסיווג. לדבריה, ההחלטה נתקבלה מבלי שהתקבלה עמדת חטיבת המודיעין בשב"ס, מבלי שנבחנה האפשרות להעבירו לאגף הפלילי על אף סיווגו כאסיר ביטחוני.

לדבריה, לא ניתן משקל למאמציו של העותר להשתקם ולהיות אדם שומר חוק ותורם לחברה, לשניונים בעמדותיו של העותר בנוגע למעשים שביצע, למצבו הנפשי והאישי של העותר, להתנהגותו התקינה בעת ריצוי מאסרו ללא כל עבירות משמעת, ולהעדר אינדיקציות למסוכנות ביטחונית מאז ביצוע העבירה. לטענתה, לא עולה מחוות הדעת כי אם ישולב בהליך טיפולי, תעסוקה או שיקום הוא יסכן את ביטחון המדינה. לדבריה, מאז כניסתו של העותר למאסר, הוא לא פגש עובדת סוציאלית מטעם המשיב, ולו שיחה אחת.

לשיטתה, מכלול הנתונים בעניינו של העותר מביא לכך שהוא צריך להיות מסווג כפלילי.

ב"כ העותר טענה כי נגרם לעותר נזק בלתי הפיך ומתמשך משהייה בקרב אסירים ביטחוניים.

7. **ב"כ המשיב** ביקש לדחות את העתירה. ב"כ המשיב הפנה לעבירות בהן הורשע העותר, לתיאור עובדות כתב האישום, לכך שחלק מהעבירות בוצעו ממניע גזעני. עוד הפנה ב"כ המשיב למסגרת הנורמטיבית בכל הנוגע להגדרת אסירים ביטחוניים ולשינוי בהגדרה. לדבריו, לאחר שנבחנה בקשת העותר, הוחלט כי סיווגו כאסיר ביטחוני תווך על כנה זאת לאור העבירות בהן הורשע ולאור עמדת גו"ב וחטמ"ן. כך גם הוחלט בהשגה שהוגשה על ההחלטה. ב"כ המשיב ציין, כי סיווגו של העותר כאסיר ביטחוני נעשה כדין לאחר שעמדו בפני הגורם הרלוונטי כלל נתוניו של העותר, לרבות גילו, תסקיר שירות המבחן, הליכים טיפוליים שעבר, גזר הדין שניתן בעניינו. לשיטתו, הנתונים מלמדים כי העותר לא הצביע על שינוי מהותי או שינוי נסיבות אשר מצדיק שינוי סיווגו.

8. ב"כ המשיב ציין, כי עמדתם של גו"ב וגורמי המודיעין בשב"ס היא שאין לשנות את סיווגו וגם אין לשלבו בטיפול.

ב"כ המשיב הציג לעיוני חוות דעת שב"כ במסגרתה נטען, בין היתר: "לאור פוטנציאל הנזק הכבד, קיימת חשיבות רבה לשמר הרתעה למול השטח על מנת למנוע השתתפות של גורמים נוספים, בדגש על צעירים, באירועים עתידיים של הפרות סדר או טרור עממי בדגש על זריקת אבנים בצירי תחבורה ראשיים בדרום הארץ".

לעניין הליך השיקום נטען בחוות דעת שב"כ כי ספק אם בעניינו של העותר קיימת חרטה זאת לאור קביעת בית המשפט בגזר הדין כי העותר התקשה לקחת אחריות מלאה על מעשיו ונטה להשליך את האחריות על אחרים תוך שנכנע ללחץ האחרים ונגרר לביצוע העבירות.

נוכח טיב העבירות בגינם הורשע העותר, ביצוע המעשים ממניע אידיאולוגי לאומני, והעובדה כי העותר לא לקח אחריות על מעשיו, עמדת שב"כ היא כי יש להותיר את סיווגו של העותר כאסיר ביטחוני, באגף ביטחוני, ולא לשלבו בהליך טיפולי.

הוגשה לעיוני אף התייחסות גלויה וסמויה של ענף פח"ע באגף המודיעין בשב"ס. בחוות הדעת הגלויה צוינו העבירות בהן הורשע העותר, והמניע לביצוען, ועל כן עמדת המודיעין היא כי מדובר באסיר ביטחוני מובהק ואין לשלבו בהליך טיפולי. אין בחוות הדעת הסמויה כדי להוסיף נתונים רלוונטיים נוספים.

דין והכרעה

9. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ובחנתי את כלל המסמכים שהועמדו לעיוני, מצאתי לדחות את העתירה.

10. העותר נשפט למשך 18 חודשים בגין עבירות של ידוי אבנים לעבר כלי תחבורה, בצוותא חדא, וניסיון לחבלה במזיד, תקיפה בנסיבות מחמירות ממניע גזעני וחבלה במזיד בנסיבות מחמירות ממניע גזעני.

כפי שמתואר בגזר הדין העותר ביחד עם אחרים קשר קשר לביצוע פשע - ידויי אבנים לעבר כלי תחבורה במטרה לפגוע בנוסעים. העותר והאחרים סיכמו, כי ישליכו אבנים לעבר אוטובוסים בעודם נוסעים על כביש 31, ואכן כך עשו, בהזדמנות אחת השליכו אבנים ופגעו בחלקו הקדמי של אוטובוס מתחת לשמשה. בשני אישומים נוספים השליכו אבנים אשר פגעו בשמשות של שני אוטובוסים ושברו אותם ובאישום נוסף, זרקו אבנים על אוטובוס במטרה לפגוע בנוסעיו מחמת דתם היהודית, אחת האבנים ניפצה את השמשה של האוטובוס פגעה במרפקו של המתלונן וגרמה נזק לאוטובוס.

בית משפט ציין בגזר דינו שאחד האישומים נעשה מתוך מניע גזעני, במטרה לפגוע ביהודים.

11. פקודת נציבות 04.05.00 שכותרתה "תהליך הגדרת אסיר בטחוני" (להלן - "פקודה 04.05.00"), עוסקת בהגדרתם של אסירים ביטחוניים.

סעיף 1(א) לפקודה 04.05.00 קובע שסיווג אסיר ביטחוני הינו החלטה מנהלית אשר נועדה, בין היתר, לאפשר ניהולם של בתי הסוהר, המשמעת והביטחון, בהתחשב במאפיינים המיוחדים של אסירים אלו.

סעיף 3(ב) לפקודה 04.05.00 הנ"ל, מגדיר אסיר ביטחוני כדלקמן:

"אסיר אשר נחשד, הואשם או הורשע בגין עבירה שעל פי טיבה או נסיבותיה היא עבירה ביטחונית ו/או הוגדרה כעבירה ביטחונית מובהקת כמפורט בנספח א' - 'עבירות ביטחונית מובהקות' או "עבירות ביטחוניות שהמניע להן הינו לאומני" כמפורט

בנספח ב', או אסיר שניתנה לגביו חוות דעת של השב"כ, המעידה על מסוכנות ביטחונית הנשקפת מהמעשים שבגינם נעצר, הואשם או הורשע וכן, מי שהורשע או נאשם במעשה שהיה בו או שהייתה אפשרות ממשית שיהיה בו משום מתן שירות לארגון טרור או לאדם שרצה לפגוע בביטחון המדינה, כשהמעשה נעשה מתוך מודעות או מתוך עצימת עיניים או אדישות לסיכון שהמעשה יצר או יכול היה ליצור לביטחון המדינה."

12. בעתירה שבפניו ב"כ העותר אינה חולקת כאמור על שאלת הסמכות להגדיר את העותר כאסיר בטחוני. בשים לב שאחת העבירות בוצעה ממניע לאומני די בכך כדי להקנות סמכות להגדירו כאסיר בטחוני.

13. סעיפים 6(א) ו- (ב) לפקודה 04.05.00 קובעים כי ניתן לשנות סיווגו של אסיר בטחוני ולהגדירו פלילי, אך הואיל ושינוי ההגדרה משמעותו שינוי בתנאי המאסר, בטרם שינוי ההגדרה יש לקבל את עמדת חטיבת המודיעין בשב"ס וזאת לאחר התייעצות, עם אחד או יותר מהגורמים הבאים: שב"כ, משטרת ישראל או גורם ביטחוני אחר לפי העניין.

14. סעיף 6(ג) לפקודה 04.05.00 קובע כי :

"במסגרת ההחלטה האמורה לעיל, יובאו בחשבון, בית היתר, הנתונים והשיקולים המפורטים להלן:

1. סוג העבירה, טיבה, נסיבותיה ומניעיה.

2. קיומן של עבירות קודמות, טיבן ונסיבות ביצוען, כפי שהדבר משתקף בין במערכת צוהר ובין מעמדת מי מגורמי המקצוע המפורטים בסעיף 6.ב. לעיל.

3. הטעמים שהביאו להגדרת האסיר כביטחוני, על יסוד אחת מהקטגוריות המנויות בסעיף 3.ב. בפקודה זו.

4. שינוי מהותי בנתונים אודות האסיר, באחת מהקטגוריות המנויות בסעיף 3.ב. בפקודה זו, אשר הביאו להחלטה להגדירו כ"אסיר בטחוני".

5. קבלת עמדת גורמי הביטחון, לפי העניין, לפיה לא נשקפת סכנה לפגיעה בביטחון המדינה, בשלום הציבור ובסדר הציבורי, באם תשונה הגדרתו. בנוסף, תכלול עמדת גורמי המודיעין מידע אותו השתייכותו הארגונית של האסיר, או קיומה/העדרה של זיקה לארגון טרור כזה או אחר.

6. התנהלות האסיר במהלך ריצוי מאסרו לרבות עבירות משמעת, התנהגותו באגף וכיוב', בהתאם לנתונים המצויים בתיקו המנהלי של האסיר, אשר יועברו לגורם המחליט.

7. כל מידע/נתון רלוונטי נוסף.

15. כפי שציין בית המשפט העליון ברעב"ס 53379-01-25 אבו מריחיל נ' מדינת ישראל ושב"ס (26.2.25):

"כאשר חל שינוי מהותי בנתונים הקונקרטיים של האסיר, הדבר עשוי להצדיק שינוי בסיווג שניתן לו מלכתחילה. בבחינת בקשה כזו, על שירות בתי הסוהר להביא בחשבון את הטעמים לסיווג אסיר כאסיר ביטחוני - קרי האם לאור מכלול נתוני העדכניים יש בסיס להערכה כי נשקפת ממנו סכנה לפגיעה בביטחון המדינה, בשלום הציבור ובסדר הציבורי; וכן בסדר ובמשמעת בבית הסוהר. **מובן כי העובדה שהאסיר סווג**

כאסיר בטחוני מלכתחילה, אין פירושה בהכרח כי לא ניתן לשנות את סיווגו,
ושינוי הסיווג צריך אפוא להביא בחשבון את ההתפתחויות שקרו מאז מאסרו של
האסיר ועד הגשת הבקשה.

16. מעיון בהחלטת רח"ט כליאה, תג"ד יריב כהן, מיום 9.11.25, עולה נתן דעתו לחומרת העבירות בהן הורשע העותר, לכך שהעבירות בוצעו ממניע גזעני, במטרה לפגוע בנוסעים מחמת דתם היהודית. תג"ד כהן היה ער לכך שהעותר עצמו לא ידה אבנים, והתייחס לכך בהחלטתו (גם בית המשפט בגזר דינו היה ער לכך, ולא מצא בכך נימוקים לקולה, אלא ציין כי העותר הורשע בעבירות העיקריות כמבצע בצוותא). תג"ד כהן ציין כי לקח בחשבון את עמדת גו"ב וחטמ"ן אשר המליצו על הותרת העותר בסיווג אסיר בטחוני. נוכח המפורט לעיל, לא מצא מקום להורות על שינוי הסיווג.

17. אני ערה לכך ששב"כ וחטמ"ן אמנם לא הצביעו על סיכון קונקרטי הנשקף מהעותר, עם זאת, בעניין זה, אין לי אלא להפנות פעם נוספת לדברי בית המשפט העליון ברעב"ס 53379-01-25 **אבו מריחיל נ' מדינת ישראל ושב"ס** (26.2.25), אשר כבר נדרש לסוגיה זו ממש. בית המשפט העליון קבע את הדברים הבאים:

"בחוות דעתו העדכנית, שב"כ נתן דעתו לעבירות בהן הורשעו המבקשים ומצא כי הסיכון הביטחוני הנשקף מהן מצדיק את הותרת סיווגם כאסירים ביטחוניים... כאמור, סיווג האסיר נועד לאפשר את השמירה על הסדר, המשמעת והביטחון בבית הסוהר; וכן כדי לאיין את המסוכנות הטבועה באסירים כאלה, בפרט בכל הנוגע לקשר עם החוץ. משאלה הם פני הדברים, נדרשת חוות דעת ביטחונית ביחס למסוכנות האסיר בהווה - שכן תפקידו של הסיווג הינו מניעתי ולא עונשי... יחד עם זאת, התשתית הראייתית להחלטה ביחס להותרת הסיווג של אסיר כאסיר ביטחוני - אינה מחייבת בהכרח קיומו של מידע "קונקרטי" שיצביע על פעילות מוגדרת אשר צפויה לסכן את שלום הציבור... די בהערכה כללית ביחס למסוכנות העדכנית הנשקפת מהאסיר בהתחשב במכלול הנתונים המצויים בידי גופי הביטחון."

18. אכן, תג"ד כהן בהחלטתו מיום 9.11.25 לא נתן ביטוי בצורה מפורשת לכל אחד מהסעיפים המפורטים בסעיף 6(ג) לפקודה, והדגיש בעיקר את השיקולים אשר הצדיקו לטעמו את דחיית ההשגה.

מן הראוי היה להתייחס בהחלטה גם לנסיבות האישיות של העותר, כפי שפורטו בהשגה שהופנתה אליו, באופן שיהיה ברור כי נתונים אלו נבחנו על ידו בעת קבלת ההחלטה.

עם זאת, לא מצאתי כי בעניינו של העותר שבפני, יש בנסיבותיו האישיות כפי שפורטו על ידי באת כוחו (ואשר לא צוינו בהחלטת תג"ד כהן) כדי להצדיק התערבות בהחלטתו.

עיינתי בתסקירי שירות המבחן בעניינו של העותר, אשר צורפו לעתירה. שירות המבחן התרשם כי העותר לקח אחריות מלאה על מעשיו והביע חרטה, אך המשיך להכחיש את המניע הגזעני. שירות המבחן זיהה גורמי סיכוי רבים, לאור תפקודו התקין של העותר במישורים השונים, אך זיהה גם גורמי סיכון. שירות המבחן המליץ כאמור על ענישה שיקומית.

מדובר בתסקירים אשר הוגשו לבית המשפט בטרם גזירת עונשו של העותר.

התסקירים מתארים באריכות את נסיבותיו האישיות של העותר.

אין בנסיבותיו האישיות כפי שנלמדות מהמסמכים שהוצגו, כדי ללמד על נתונים חריגים אשר מצדיקים התערבות בהחלטה המנהלית.

19. כידוע, בית המשפט אינו מחליף את שיקול הדעת של הגורם המוסמך בשיקול דעתו שלו (ראו: רע"ב 345/22 אביץ נ' מדינת ישראל (16.1.22); רע"ב 3480/14 דמיטרי בוגטיך נ' שירות בתי הסוהר (31.7.14)), אלא תפקידו של בית המשפט הוא לבחון את סבירות הפעלת שיקול הדעת של הגורם המוסמך (רע"ב 2024/13 שורפי נ' שב"ס (16.5.13); רע"ב 1293/14 הררי נ' שב"ס (9.6.14); רע"ב 2112/24 אלעד אלי ביטון נ' שב"ס (12.3.24)).

20. החלטת הגורם המוסמך מבוססת על מהות העבירות והמניעים להן, ונתמכת בעמדה המקצועית של גורמי המקצוע (שב"כ וחטמ"ן). ההחלטה היא סבירה ואינה מצדיקה התערבות.

21. אני ערה לכך שלהגדרת העותר כאסיר בטחוני יש השלכות משמעותיות על תנאי ריצוי מאסרו, עם זאת, אין בשיקול זה כדי להצדיק שינוי הסיווג.

22. אשר לטענה הנוגעת לאפליה, לא הוצגו נתונים רלוונטיים ועל כן לא מצאתי להידרש לטענה זו.

23. סיכומי של דבר, העתירה לשינוי סיווגו של העותר מאסיר בטחוני לאסיר פלילי - נדחית.

ניתנה היום, כ"ה טבת תשפ"ו, 14 ינואר 2026,
בהעדר הצדדים.